

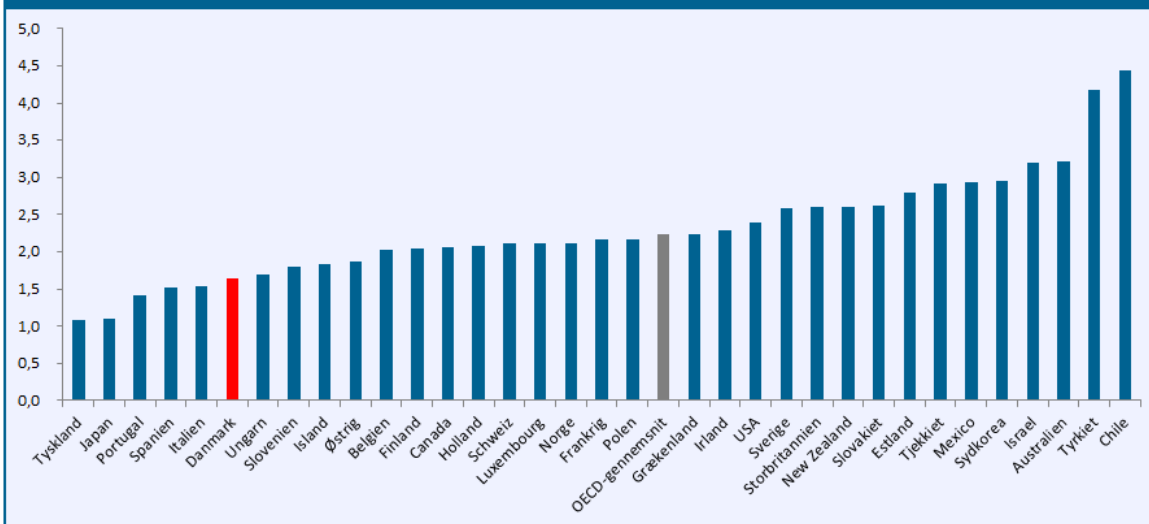
VÆKSTUDSIGTERNE FOR DE 34 OECD-LANDE FREM MOD 2030 – DANMARK STÅR TIL RELATIV LAV VÆKST

OECD har fremlagt en prognose for velstandsudviklingen frem mod 2030 for de 34 OECD-lande. Fremskrivningen viser, at Danmark står til at få en gennemsnitlig årlig potentiel vækst på 1,6 pct. Det er den 6. laveste vækst ud af 34 OECD-lande og væsentlig lavere end i f.eks. Sverige (2,6 pct.) og Finland (2,0 pct.). Det danske Finansministerium skønner den gennemsnitlige årlige potentielle vækst til knap 1,4 pct. for perioden 2014-2030. OECD skønner også over niveauet for BNP pr. indbygger i 2030. Her er der taget højde for udviklingen i købekraftspariteter og befolkningsudvikling. Fremskrivningen finder, at den 10. plads Danmark i 2012 har på velstandsranklisten også er opretholdt i 2030. Det fremgår dog, at hvor vi i 2012 ligger 0-4 pct. fra landene placeret som nr. 5-9, så ligger vi i 2030 betydelig længere væk fra nr. 5-9 (6-12 pct. lavere velstand). Og vi ligger tæt på landene med en forventet velstandsplacering som nr. 11-14. Sverige forventes i 2030 at ligge som nr. 6, når man opgør BNP pr. indbygger købekraftskorrigeret. Det skyldes, at Sverige forventes at have et velstandsniveau, der er ca. 9 pct. højere end det danske. Såfremt vi i Danmark i 2030, som følge af øget produktivitet, havde et velstandsniveau svarende til Sverige, vil det svare til en ekstra månedsløn til beskæftigede danskere. For en sygeplejerske vil det betyde en indkomstfremgang på ca. 40.000 kr. om året, for en folkeskolelærer 36.000 kr. og for en sosu-medhjælper vil det være knap 23.000 kr. Den øgede produktivitet kan nås gennem reformer, der reducerer selskabsskatten, reducerer marginalskatten på arbejde og fjerner konkurrencehæmmende reguleringer for erhvervslivet. BNP pr. indbygger kan også øges ved at gennemføre reformer, der øger beskæftigelsen, herunder reformer af dagpenge, kontanthjælp, efterløn mv.

OECD har fremlagt en prognose for velstandsudviklingen frem mod 2030 for de 34 OECD-lande. Fremskrivningen viser, at Danmark står til at få en gennemsnitlig årlig potentiel vækst på 1,6 pct. Det er den 6. laveste økonomiske BNP-vækst ud af de 34 OECD-lande frem mod 2030. Væksten står således til at være betydeligt lavere end OECD-gennemsnittet på 2,2 pct., og den er også lavere end i Sverige (2,6 pct.), Norge (2,1 pct.) og Finland (2,0 pct.), jf. figur 1. OECD's fremskrivning af BNP for Danmark frem til 2030 ligger lidt højere end Finansministeriets skøn for Danmarks BNP-vækst frem mod 2030. Hvor OECD skønner en vækst på 1,6 pct. årligt, skønner Finansministeriet en potentiel vækst på 1,4 pct. årligt for samme periode¹. Hvis man i stedet for OECDs vækstprognose for Danmark tager udgangspunkt i Finansministeriets, fås et 5 pct. lavere BNP pr. indbygger i 2030.

¹ I Finansministeriet antager man en faldende Nordsøproduktion fremadrettet. Der er mulighed for delvist at kompensere her via nye former for forekomster i undergrunden, primært skiffergas

Figur 1. Potentiel vækst i BNP, OECD 2014-2030

Kilde: OECD Economic Outlook 95

Korrigeres væksten for befolkningsudviklingen, udgør den danske gennemsnitlige årlige potentielle BNP-vækst 1,3 pct. frem mod 2030. Det er lavere end OECD-gennemsnittet (1,7 pct.) og lavere end i Sverige (2,0 pct.) og Finland (1,7 pct.). Norge får en lavere vækst end Danmark, da de har en høj befolkningsvækst, jf. figur 2.

Figur 2. Potentiel vækst i BNP pr. capita, OECD 2014-2030

Kilde: OECD Economic Outlook 95

I ovenstående to figurer er der taget udgangspunkt i mængdeudviklingen i BNP (dvs. hvor mange goder produceres der) over tid. Hvis man skal måle og sammenligne velstanden mellem lande, tages der traditionelt udgangspunkt i BNP i årets priser, ligesom der tages hensyn til, hvor mange varer og tjenester, der kan købes for BNP i de enkelte lande. Det sker ved købekraftskorrekationer, hvor der tages hensyn til forskelle i prisniveauer i forskellige lande.

Når der korrigeres for købekraftsudvikling, forventes Danmark i 2030 at have et velstandsniveau, BNP pr. capita købekraftskorrigeret, der er det 10. højeste i OECD. Det er samme placering som i dag, hvor vi også ligger nr. 10. Så selv om OECD forventer, at Danmark frem mod 2030 får en relativ lav mængdeudvikling i BNP, så opretholder vi vores placering på velstandsranlisten. Det bemærkes dog, at hvor vi i 2012 ligger meget tæt på landene med placeringen 5-9 (0-4 pct. efterslæb), så ligger vi i 2030 betydeligt længere væk fra nr. 5-9 (6-12 pct. lavere velstand). I

2030 ligger vi tættere på landene med en forventet velstandsplacering som nr. 11-14 (3-6 pct.). Når Danmark ikke falder yderligere ned ad velstandsranklisten på trods af den lave økonomiske vækst, skyldes det bl.a., at købekraftskorrekturen delvist kompenserer for den lave forventede realvækst. Historisk har der været en tendens til, at bytteforholdet (eksportpriser i forhold til importpriser) er vokset kraftigere for Danmark end for mange andre lande, herunder Sverige. Den typiske forklaring er, at prisen på medicin (som Danmark blandt andet eksporterer) stiger relativt meget, mens prisen på elektroniske forbrugsgoder (mobiltelefoner, pc'er, fjernsyn) vokser svagere. Det betyder, at vi kan importere mere over tid for en given eksportvækst. Fortsætter denne udvikling, vil det give en velstandsgæst, der ikke fanges af mængdeudviklingen i BNP².

9 pct. lavere velstand end Sverige i 2030

Det bemærkes, at den danske velstand pr. capita i 2030 skønnes at være knap 9 pct. lavere end den svenske i 2030. Sverige ventes i 2030 at ligge nr. 6 med et velstandsniveau, der udgør 86 pct. af det amerikanske velstandsniveau, hvor det danske velstandsniveau på en 10. plads udgør 79 pct. af det amerikanske. Sammenlignet med USA mister Danmark også velstandsniveau frem mod 2030, selvom vi beholder 10. pladsen. I 2012 udgjorde det danske velstandsniveau 84 pct. af det amerikanske, men i 2030 udgør det danske velstandsniveau 79 pct. Se tabel 1.

Såfremt den danske velstand i 2030 - som følge af f.eks. øget produktivitet - kom op på svensk niveau (dvs. et løft på ca. 9 pct.), ville det nogenlunde svare til, at alle beskæftigede fik en ekstra månedsløn. For en sygeplejerske ville det betyde en indkomstfremgang på ca. 40.000 kr. om året, for en folkeskolelærer 36.000 kr. og for en sosu-medhjælper ville det være knap 23.000 kr. Se tabel 2.

Såfremt det danske BNP skal øges med 9 pct. frem mod 2030, svarer det til et løft i den årlige vækst med ½ pct.point om året til 1,8 pct. (fra 1,3 pct. i OECDs prognose). Det ville stort set svare til den gennemsnitlige årlige vækst i perioden 1970-2007, hvor væksten pr. capita var på ca. 1,9 pct.

Tabel 1. Lande rangeret ift. BNP pr. capita i PPP, som procent af USA, 2012 & 2030 (landenes rangering fremgår af parenteser)

	2012	2030
Luxembourg	168% (1)	159% (1)
Norge	128% (2)	119% (2)
Schweiz	101% (3)	95% (4)
USA	100% (4)	100% (3)
Irland	87% (5)	86% (7)
Østrig	86% (6)	84% (9)
Australien	86% (7)	89% (5)
Holland	85% (8)	85% (8)
Sverige	84% (9)	86% (6)
Danmark	84% (10)	79% (10)
Tyskland	82% (11)	77% (11)
Canada	82% (12)	76% (12)
Belgien	80% (13)	76% (13)
Finland	77% (14)	75% (14)
Island	75% (15)	69% (18)
Frankrig	72% (16)	72% (17)
Storbritannien	70% (17)	73% (16)
Japan	70% (18)	66% (19)
Italien	67% (19)	62% (22)
Syd Korea	65% (20)	73% (15)
New Zealand	64% (21)	63% (21)
Israel	63% (22)	63% (20)
Spanien	63% (23)	58% (24)
Slovenien	55% (24)	54% (29)
Tjekkiet	53% (25)	61% (23)
Portugal	50% (26)	48% (31)
Slovakiet	50% (27)	55% (26)
Grækenland	50% (28)	54% (27)
Estland	47% (29)	56% (25)
Polen	45% (30)	48% (32)
Ungarn	44% (31)	45% (34)
Rusland	43% (32)	52% (30)
Chile	42% (33)	54% (28)
Tyrkiet	36% (34)	45% (33)
Argentina	35% (35)	38% (35)
Mexico	32% (36)	33% (36)
Brasilien	23% (37)	23% (39)
Sydafrika	22% (38)	29% (37)
Kina	17% (39)	27% (38)
Indonesien	10% (40)	14% (40)
Indien	7% (41)	11% (41)

Kilde: OECD Economic Outlook 95

² Det skal bemærkes, at man også kan opgøre velstand ud fra BNI, Bruttonationalindkomsten. I dette udtryk indgår bl.a. formueindkomst (netto) fra udlandet samt løn (netto) til danskere optjent i udlandet. Da vi har opbygget en stor udlandsformue gennem de løbende overskud på betalingsbalancens løbende poster, er der i dag en stor formueindkomst (bl.a. renter og aktieudbytter), som trækker BNI pr. indbygger op i forhold til mange andre lande. CEPOS er ikke bekendt med, at der foreligger fremskrivninger fra OECD om BNI pr. indbygger. Det vil i givet fald være usikkert at skønne over hvordan formuen placeres fremadrettet og ikke mindst skønne over afkastet heraf.

Tabel 2. Bruttoindkomst (kr.) og bruttogevind (kr.) for forskellige jobtyper ved at indhente Sveriges BNP pr. capita.-vækst

Jobtype	Bruttoindkomst inkl. pension	Bruttoindkomst (indhente Sverige)	Bruttogevind (svarende til én ekstra månedsløn)
Topchef, virksomhed	1.507.239	1.638.707	131.468
Advokatarbejde	1.043.259	1.134.257	90.998
Tandlæge	778.494	846.397	67.904
Ingeniør i industri og produktion	615.393	669.070	53.677
Journalistisk arbejde	503.765	547.705	43.941
Ejendomsmæglerarbejde	492.522	535.481	42.960
Sygeplejeske	460.593	500.768	40.175
Bibliotekar	453.453	493.005	39.552
Socialrådgivningsarbejde	421.584	458.356	36.772
Folkeskolelærer	418.053	454.517	36.464
Politiarbejde	414.493	450.647	36.154
Lastbilchauffør, national transport	398.443	433.197	34.754
Taxa eller privatchauffør	312.572	339.836	27.264
Social- og sundhedsarbejde i private hjem, assistenter	359.321	390.663	31.342
Tømrer- og bygningsnedkerarbejde	349.980	380.507	30.527
Glarmesterarbejde	346.530	376.756	30.226
Pædagog	344.388	374.427	30.039
Mekanikerarbejde inden for motorkøretøjer	338.858	368.415	29.557
Lastbilchauffør, international transport	328.159	356.783	28.623
Social- og sundhedsarbejde i private hjem, medhjælpere	261.574	284.389	22.816
Frisørarbejde	258.250	280.776	22.526
Salgsarbejde i butik	197.669	214.911	17.242

Anm: Bruttoindkomsten indeholder: lønindkomst, overskud fra selvstændig virksomhed, overførselsindkomst, formueindkomst inkl. renteudgifter, lejeværdi af egen bolig og anden personlig indkomst inkl. honorar. Indkomsterne er i 2012-niveau, som er det seneste år som er statistikdækket. Jobtypen er defineret ud fra årets vigtigste indkomstkilde.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registre

Velstand kan øges gennem øget produktivitet eller gennem flere i arbejde

Hvis velstanden frem mod 2030 skal øges med 9 pct., kan det ske gennem øget produktivitet eller øget beskæftigelse. Produktiviteten kan øges ved, at man sænker kapitalbeskatningen - f.eks. selskabsskatten. Det gør det mere attraktivt for virksomheder at investere i nye maskiner og teknologi, hvilket medfører, at danske medarbejdere kan producere mere pr. time. Det øger lønnen. Alternativt kan der fjernes reguleringer mv. for erhvervslivet, hvilket også øger produktiviteten. Desuden kan indkomsten øges ved, at man er i arbejde en større del af livet, eller fordi man arbejder flere timer samt mere produktivt. Dette kan fremmes via reformer af dagpenge, kontanthjælp og skat, så det for den enkelte bliver mere attraktivt at arbejde. Hvis fremgangen i BNP pr. capita skal håndteres alene gennem reformer, der øger beskæftigelsen, svarer det til, at beskæftigelsen skal vokse strukturelt med ca. 250.000 personer.

Studie: Reduktion i marginalskat til US-niveau kan øge indkomster med 20 pct.

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, Claus Thustrup Kreiner og Jakob Roland Munch har i en undersøgelse³ fundet, at lavere marginalskat har større effekt på arbejdsudbuddet end det Finansministeriet ligger til grund. I undersøgelsen tager man højde for, at lavere marginalskat øger tilskyndelsen til at skifte til et bedre betalt job, hvilket øger produktiviteten. De konkluderer på baggrund af undersøgelsen, at hvis man sænker de danske marginalskatter til det amerikanske niveau, så vil indkomsten vokse med ca. 20 pct. Også andre studier af effekter af lavere marginalskat finder betydeligt større positive effekter end det Finansministeriet ligger til

³ Claus Thustrup Kreiner, Jakob Roland Munch & Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, 'Taxation and the Long Run Allocation of Labor: Theory and Danish Evidence, IZA DP No. 8246, Juni 2014

grund. Det gælder bl.a. et studie af de Økonomisk Vismænd fra 2011⁴ (Dansk Økonomi, efterår 2011) og af Chetty (2010)⁵.

Desuden kan produktiviteten øges ved, at uddannelsesniveaet hæves via bedre folkeskole, gymnasie og universiteter samt bedre incitamentter til at tage uddannelser, der giver høj løn (dvs. høj produktivitet). Det skal dog bemærkes, at man ikke kan forvente nævneværdige effekter på velstanden i 2030, fordi der er en lang indfasning af disse potentielle uddannelsesgevinster. Finansministeriet forventer f.eks., at opfyldelse af uddannelsesmålsætningerne⁶ har negative effekter på BNP frem til 2025, fordi flere er i uddannelse og færre i job. I 2080 er effekten slået fuldt igennem, og BNP løftes med 3/4 pct.

Med Finansministeriets prognose for væksten går DK fra en 10. til en 13.plads i 2030

Hvis man i stedet for OECDs vækstprognose for Danmark (1,64 pct. årligt) tager udgangspunkt i Finansministeriets lidt mere negative prognose (1,36 pct. årligt), fås et 5 pct. lavere BNP pr. capita i 2030. Det vil betyde, at Danmark på velstandsranlisten falder fra en 10. plads til en 13. plads i 2030, da vi givet fald bliver overhalet af Tyskland, Canada og Belgien.

⁴ Dansk Økonomi, efterår 2011

⁵ Chetty, Friedman, Olsen og Pistaferri, Adjustment costs, firm responses, and labor supply elasticities, CAM working paper no. 2010-03, marts 2010.

⁶ Jf. Finansredegørelse 2014. Uddannelsesmålsætningerne er, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse, 60 pct. skal gennemføre en videregående uddannelse, mens 25 pct. af ungdomsårgangene skal gennemføre en lang videregående uddannelse.

Bilag

Potentiel vækst i BNP, OECD 2014-2030	
	<i>pct.</i>
1 Chile	4,4
2 Tyrkiet	4,2
3 Australien	3,2
4 Israel	3,2
5 Sydkorea	2,9
6 Mexico	2,9
7 Tjekkiet	2,9
8 Estland	2,8
9 Slovakiet	2,6
10 New Zealand	2,6
11 Storbritannien	2,6
12 Sverige	2,6
13 USA	2,4
14 Irland	2,3
15 Grækenland	2,2
16 Polen	2,2
17 Frankrig	2,2
18 Norge	2,1
19 Luxembourg	2,1
20 Schweiz	2,1
21 Holland	2,1
22 Canada	2,1
23 Finland	2,0
24 Belgien	2,0
25 Østrig	1,9
26 Island	1,8
27 Slovenien	1,8
28 Ungarn	1,7
29 Danmark	1,6
30 Italien	1,5
31 Spanien	1,5
32 Portugal	1,4
33 Japan	1,1
34 Tyskland	1,1
OECD-gennemsnit	2,2

Kilde: OECD Economic Outlook 95

Potentiel vækst i BNP pr. capita, OECD 2014-2030	
	<i>pct.</i>
1 Chile	3,7
2 Tyrkiet	3,3
3 Estland	3,1
4 Tjekkiet	2,8
5 Sydkorea	2,6
6 Slovakiet	2,5
7 Polen	2,3
8 Grækenland	2,1
9 Australien	2,0
10 Sverige	2,0
11 Storbritannien	2,0
12 Mexico	2,0
13 Israel	1,9
14 Ungarn	1,9
15 Holland	1,8
16 Frankrig	1,8
17 Finland	1,7
18 New Zealand	1,7
19 USA	1,6
20 Slovenien	1,6
21 Østrig	1,6
22 Schweiz	1,5
23 Belgien	1,4
24 Japan	1,4
25 Irland	1,4
26 Portugal	1,3
27 Tyskland	1,3
28 Danmark	1,3
29 Norge	1,3
30 Italien	1,2
31 Canada	1,2
32 Spanien	1,1
33 Luxembourg	1,1
34 Island	0,9
OECD-gennemsnit	1,7

Kilde: OECD Economic Outlook 95